

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur, dnr M2022/01470

Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut – Skogforsk – har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerade dokument från Miljödepartementet. Skogforsk ska bland annat bedriva FoI som ökar kunskapen om biologisk mångfald kopplat till skogsbruk samt bidra till rådgivning och praktiska råd till skogsbrukare. Remissvaret avser framför allt delar av förslaget som berör skogsbruk och några av de skogsrelaterade natur- och livsmiljötyperna.

Skogforsk avstyrker förslaget, kortfattat beroende på att restaurering för biologisk mångfald är mindre lämpligt för detaljreglering på grund av områdets komplexitet och dynamik. Risken är stor för omfattande byråkrati med liten effekt.

Motivering:

Avsikten bakom förslaget, att bidra till långsiktig och varaktig återhämtning av biologisk mångfald och resilient natur, är mycket lovvärd. Förslaget innebär dock en storskalig, byråkratisk ansats med oklar faktisk effekt. Viktiga åtgärder för att bevara och stärka den biologiska mångfalden i svensk skog, inte minst i kontexten brukad skog, bör i stället inriktas mot kunskapsunderbyggd dialog och åtgärder som kombinerar effektiva generella hänsyn, skogsskötselsystem med stor bredd samt avsättningar (frivilliga och formella) av särskilt värdefulla områden och miljöer. Metoder att mäta tillstånd och förändringar är naturligtvis en viktig del av detta.

Rapporteringen av naturtyper skiljer sig åt mellan medlemsländer idag, bland annat med avseende på referensår¹. Skogforsk befarar en mycket stor administrativ börda på medlemsländerna om detta ska kunna harmoniseras, vilket är en förutsättning. Detta tas inte upp som kostnadsposter i underlaget.

Biologisk mångfald är en central aspekt för många områden i samhället, inte minst skogsbruket. I omställningen till ett biobaserat samhälle som också lever upp till de globala målen för hållbar utveckling och andra åtaganden, kommer efterfrågan på förnybar råvara från skogen att öka. En förutsättning för att tillgodose behoven är en hög och värdeskapande skogsproduktion

¹ Hannerz, M. & Simonsson, P. 2020. Skogens biologiska mångfald - om arter, miljöarbete och statistik. Rapport Skogsindustrierna.

Magnus Thor
FoI-chef

magnus.thor@skogforsk.se
Uppsala Science Park, 751 83 Uppsala
+46 (70) 598 85 96
www.skogforsk.se

tillsammans med väl avvägd hänsyn till miljö och biologisk mångfald. Att skapa kunskap och förutsättningar för att detta ska kunna åstadkommas i praktisk verklighet är därmed av avgörande betydelse för att populationerna av de skogslevande och skogsberoende arterna inte ska påverkas negativt. Fortfarande saknas viktiga pusselbitar om biologisk mångfald från landskapsnivå till artnivå och hur detta ska hanteras i praktiskt skogsbruk.

Mot ovanstående bakgrund är Skogforsk tveksam till en bindande förordning på EU-nivå med syfte att restaurera natur. Komplexiteten och osäkerheten är mycket stor. Markanvändning och mänsklig påverkan har förekommit i tusentals år. Människan och människans användning av naturresurser har på gott och ont skapat miljöer som förändrats över tid. Idag finns många exempel på naturtyper samt kultur- och fornlämningar som anses mycket viktiga att skydda och bevara eftersom just den markanvändningen inte förekommer längre. I detta perspektiv ter det sig godtyckligt att välja en viss tidpunkt som referens för önskvärt tillstånd. I värsta fall kan en "återställning" riskera att rubba naturlig dynamik. Klimatförändringarna påverkar och kommer fortsätta att påverka denna dynamik liksom utfallet av försök till restaureringar, vilket ökar komplexiteten ytterligare.

Att fastställa tillfredsställande nivåer på indikatorer i skogsekosystem kommer att bli en grannlaga uppgift. Exempelvis ska lagret av organiskt kol öka fram till 2030 och var tredje år efter det, enligt förslaget. Den kortsiktiga fördelen med detta ur klimatsynpunkt är välkänd och lätt att se, men det finns även risker och nackdelar med koluppbyggnad. Risken ökar för stora läckage av kol vid störningar. Det uppstår en ökande mängd biomassa som skapar potentiell förhöjd risk för skogsbrand och insektsangrepp. Det är många faktorer som ska vägas av i indikatorn om ökande kolförråd. Kopplingen till biodiversitet framstår dock inte som särskilt stark. Det är svårt att se något tydligt samband mellan denna indikator och restaurering av natur, särskilt i Sverige som har en historiskt hög lagernivå av organiskt kol. Att säkerställa försörjning av material och produkter som kan ersätta fossilbaserat framstår som ett bättre alternativ än att stadigt öka kolförrådet.

Remissvaret har utarbetats av Erik Ling, Emelie Fredriksson, Jan Weslien och Magnus Thor.

Uppsala dag som ovan

Magnus Thor
FoI-chef